

VI. Het Tijdschrift.

Art. 22. De N. I. N. V. geeft een geïllustreerd maandblad uit, genaamd: De Tropische Natuur, bevattende populaire artikelen omtrent de levende natuur.

In het maandblad wordt telkens hoogstens één pagina ter beschikking van den secretaris van het Hoofdbestuur gesteld, ten behoeve van beknopte mededeelingen omtrent de Vereeniging en omtrent de Afdeelingen.

Art. 23. *De leden en aspirant-leden ontvangen het maandblad gratis behoudens het bepaalde in de derde alinea van artikel 19.*

Reclames betreffende het niet-ontvangen van een aflevering moeten binnen één maand na het verschijnen worden ingediend. Bij niet tijdige opgave van adresverandering vervalt alle recht op reclame.

Art. 24. Het tijdschrift wordt geredigeerd door den secretaris-redacteur, hierin bijgestaan door een mede-redacteur, door het Hoofdbestuur aan te wijzen.

Art. 25. Het Hoofdbestuur en de Redactie regelen de wijze van uitgave en het beheer der voor het orgaan uitgetrokken gelden.

VOORGESTELDE WIJZIGING DER STATUTEN

Art. 7. De Vereeniging wordt in en buiten rechten vertegenwoordigd door het Hoofdbestuur, bestaande uit een voorzitter, ondervoorzitter, secretaris of secretaris-penningmeester en een secretaris-redacteur, gekozen in de Algemeene Leden Vergadering.

Het Hoofdbestuur is bevoegd tot alle daden van beheer en eigendom zonder eenige uitzondering. De van de Vereeniging uitgaande stukken, behalve kas-stukken, worden ondertekend door den Voorzitter c.q. ondervoorzitter, of/en den secretaris.

VOORGESTELDE WIJZIGINGEN VAN HET HUISHOUELIJK REGLEMENT

Art. 7. Telken jare in den loop van Januari zendt iedere Afdeeling een verslag harer werkzaamheden over het afgelopen jaar in bij het Hoofdbestuur.

Art. 10. Een lid heeft het recht zich op de Algemeene Leden Vergadering te doen vertegenwoordigen door een ander lid. Deze machtiging moet schriftelijk worden verleend, doch strekt zich niet uit tot het stemrecht.

Art. 14. Op de Algemeene Leden Vergadering hebben alleen leden kies- en stemrecht. Stemmingen over zaken hebben mondeling, die over personen schriftelijk plaats.

Ieder lid heeft recht op één stem, persoonlijk en mondeling uit te brengen. De besluiten worden genomen met gewone meerderheid van stemmen. Bij staking van stemmen beslist de voorzitter.

Art. 23. De leden en aspirant-leden ontvangen het maandblad gratis behoudens het bepaalde in de laatste alinea van artikel 18.

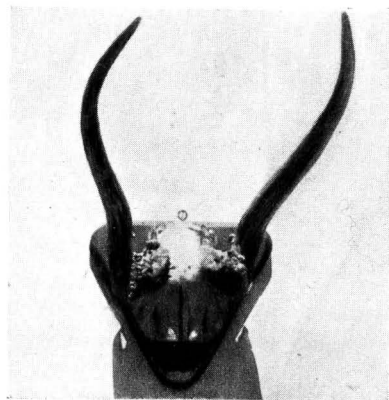
KORTE MEDEDEELINGEN

Een moordenaar. — Bijgaande foto heeft betrekking op den hoofdtooi van een zeer gevaarlijken moordenaar. Helaas heeft dit oude, abnormale hertengewei betrekkelijk weinig wetenschappelijke waarde, omdat de herkomst onbekend is. Als demonstratie-materiaal is het echter van groote beteekenis.

De abnormaal zware rozenstokken zijn op eigenaardige wijze op het schedeldak geplaatst. Men krijgt den indruk dat de drager van het gewei op jeugdigen leeftijd ernstig aan het hoofd verwond is geweest, dan wel reeds bij de geboorte een abnormalen bouw van het schedeldak vertoonde.

Aangezien de abnormaliteit welhaast volkomen symmetrisch is en de rozenstokken bijzonder krachtig en zwaar zijn, kan niet of moeilijk aangenomen worden, dat deze afwijking toe te schrijven zou zijn aan verwonding of aan een pathologische afwijking der geslachtsorganen. Wij hebben hier dus te doen met een overigens normaal hert, dat waarschijnlijk normaal bronstig is geworden en in den bronsttijd hoogstwaarschijnlijk geweldige verwoestingen onder zijn rivalen zal hebben aangericht.

Immers, tegen deze dolkvormige, niet vertakte, vlijmscherpe stangen helpt geen enkele afweer.

De dolken glijden eenvoudig tusschen de gaffels van het gewei van den tegenstander door, en kunnen op die wijze hun doodelijk werk verrichten. De bezitter van een dergelijk gewei, is dus in staat bijkans elken tegenstander kansloos af te maken, zoodat de benaming „moordenaar” in dit geval niet misplaatst is.

En daarom zal ieder die een hertenstand te verzorgen heeft, moeite nòch kosten ontzien om een dergelijk exemplaar zoo spoedig mogelijk onschadelijk te maken!

Malang.

F. J. APPELMAN.

Van roovers, vuurvliegjes en nog wat.— Naast mijn huis heb ik een vijver, waarin visch, In hoofdzaak kalai (gorami). Naast den vijver is nog ongeveer 5 bouw bosch blijven staan. In dit boschje huist sinds geruimen tijd een groote dikke uil. En voor eenigen tijd ontdekte ik, dat deze uil visch ving. In den vijver zijn eenige schuttingen van bamboelatten blijven staan, die ik indertijd daar plaatste in een poging om een bij ongeluk in den vijver geraakte roofvisch-roeting of bakan te vangen door de afdeelingen steeds kleiner te maken en tenslotte de roofvisch in een klein hokje te krijgen. Dit mislukte omdat de roeting over de schutting sprong.

Tegen schemer gaat de uil op de schutting zitten en loert. Ziet hij zijn kans schoon, dan schiet hij op—ten deele in—het water en heeft een visch met de klauwen gevangen. Het gelukt hem meer dan mij lief is. Maar hoe dan ook, tot nu toe wist ik niet dat een uil 'n visch uit 't water haalt. Komt dit meer voor?

Een aardig ding is ook het volgende. Er zit ook jonge kalai in den vijver en verder wat witvisch, kepareh, die er op onnaspeurlijke wijze in gekomen is. En ik geloof dat speciaal de kepareh door den roeting gevangen wordt, hoewel 't me voorkomt, dat het aantal jonge kalai wel wat klein is.

Toen er nu langzamerhand gaten in de schutting vielen en wel in het gedeelte dat in het water is, sloot de roeting zich op in een afdeeling waarin eenige boomstammen kruiselings op elkaar liggen en dus een mooie schuilplaats vormen.

Wanneer nu de roeting door zoo'n gat op een voorbij komend vischje afkwam, schoten onmiddellijk twee groote kalai op hem af waarop de roeting op de vlucht ging. De roeting is zeker niet kleiner dan deze twee kalai. Er ontstond een heftig geplons en 't was weer afgeloopen. Of het altijd de twee zelfde kalai waren kon ik niet waarnemen. Blijkbaar hadden de kalai zoo'n hekel aan de roeting, dat zij voor de kleinere visschen opkwamen.

Voor eenigen tijd vond ik een varensoort, waarvan de jonge plantjes zich op de oude, nog levende bladeren ontwikkelden. Het deed me denken aan de zaden van sommige planten, die bij nat weer zich reeds ontwikkelen nog voor ze geplukt of afgevallen zijn.

In de Juni aflevering van D. T. N. staat iets over vuurvliegjes. Een goede 30 jaar geleden voer ik met een K. P. M.-boot de Mahakam op. 't Was aardedonker. We kwamen een vrij hoogen boom voorbij—hier en daar kwam het bosch toen tot aan den oever—die door zijn verlichting door duizenden vuurvliegjes goed te zien was. In de boomen er naast geen enkele. Kilometers verder weer zoo'n verlichte boom. Het was een mooi gezicht, die duizenden elkaar kruisende lichtjes in den donkeren nacht.

Ik denk dat kapiteins van K. P. M.-booten hierover wel meer kunnen vertellen, vooral zij die de groote rivieren opvoeren.

Hoe menigmaal hoorde ik in die dagen, — ik woonde in een huis gedeeltelijk over 't water gebouwd (nu geloof ik kantoor van den havenmeester), — als het donker was, het snuiven en blazen van bruinvisschen in de Mahakam, of waren het dolfijnen?

Panta Rei, Soebang Pas, S. W. K.

E. R. VAN MAARSEVEEN

Lepus nigricollis — Zeer tot mijn genoegen mocht ik over dit dier nog bericht ontvangen van den heer J. OLIVIER. Dit geeft mij aanleiding tot de volgende aanvullingen.

Ten eerste stelde de heer OLIVIER mij zijn mooie serie gegevens betreffende den voortplantingstijd ter beschikking. Inderdaad bleken deze „alle seizoenen” te dekken. Mijn eigen gewoonte getrouw trachtte ik deze gegevens echter om te werken tot nauwkeurige *geboortemaanden*, waarbij steeds een groot verlies—percentage optreedt en vond zoo met zekerheid: Juni (2×), December (1×). Bovendien nog (onder andere) ongeveer April, Juni, Juli, October (alle 1×). Persoonlijk wensch ik echter deze „ongeveere” data liever niet in mijn tabellen op te nemen. Nog een zeer fraaien Juni-datum kreeg ik van den heer E. K. E. HALEWIJN. Merkwaardig (d. w. z.; niet mooi overeenstemmend met de reeds gepubliceerde cijfers) is verder dat van de 6 gevallen waarin door deze beide heeren samen het aantal der embryonen kon worden vastgesteld, dit 5 keeren slechts 1 en 1 keer 2 bedroeg.

Ik schreef verder dat mij niet duidelijk was wat BLANFORD en STERNDALÉ bedoelden door te zeggen dat onze haas in de Nilgiris „takes refuge in holes (hollow trees) when pursued”. Ik bracht dit namelijk (ten onrechte) in verband met het legeren. De heer OLIVIER schreef mij: „De aardigheid ligt in de laatste twee woorden. Niet alleen in de Nilgiris, doch ook hier op Java, doet Zwartnek aan deze sport van verstoppertje spelen (niet met het doel om te legeren)”. In De Nederl. Jager, XXVII, 1921, p. 134-137, mij door den heer OLIVIER toegezonden, komt een uitvoerige beschrijving voor (door „A. HIVERNON”) van zulk een geval van verstoppertje spelen, die zeker belangrijk genoeg is om hier (in uiterste verkorting) te worden overgenomen. Het was aan den schrijver en anderen jagers, alsmede aan de plaatselijke bevolking bekend hoe op een zeker klein kerkhofje, waarop struiken en een oude bendaboom stonden, achtervolgde hazen plotseling „verdwenen” om dan verder ten eenenmale onvindbaar te blijven, niettegenstaande de grondigste pogingen die er gedaan werden om dit „mysterie van het kerkhof” op te lossen. Op een dag was weer een haas op dit kleine terreintje „verdwenen” en ten laatste wéér alle hoop opgegeven. Maar zie, daar dook uit de sawa een klein ventje op met een schrandere gezichtje, een jaar of zes zeven oud. Vroeg aan de heeren of ze het haas al hadden. Terechtwijzing van een dorpsnotabele over zoo'n domme vraag: Hij wist toch wel, dat hazen op deze begraafplaats spoorloos verdwenen, door de spoken in het niet werden opgelost? Het kereltje lachte glunder, hij wist wel, waar dit haas gebleven was. Had het uit de sawa zien „oplossen in het niet”. Waar, waar? Het manneke wees een uitholling aan. . . . onder aan den voet van den alleenstaanden, statigen bendaboom. Die was hol en in zijn binnenste moest Lampe zich verschuilen. Inderdaad werd het dier uit een ander gat, op borsthoogte aan den anderen kant van den boom gelegen, te voorschijn gehaald. „Aan een geheele landstreek werd op dezen gedenkwaardigen dag een occultische illusie ontnomen. 't Was doodjammer. Maar nog blijft er een biologisch mysterie te onthullen over. Later hebben wij nl. niet meer bij die begraafplaats gejaagd. Dus weten wij nog niet, of die pijp in den hollen bendaboom het zorgvuldig bewaarde geheim van dat eene haas was, dan wel, of ze ook tot wijkplaats dient van andere leepe Lepelaars. Dat blijft dus nog te onderzoeken”. Thans mag, door het combineeren der diverse waarnemingen, dus ook dit laatste vraagpunt wel als opgelost worden beschouwd. SODY.

De bestuiving van *Melastoma*. —

Als een aanvulling op Dr VAN DER PIJL's artikel over dit onderwerp, op blz. 169-172 van dezen jaargang, ziet de lezer op de hiernaast afgedrukte foto een ♀ van het kleine metaalgroene bijtje *Ceratina sexmaculata*, bezig een door VAN DER PIJL reeds uitvoerig besproken „eetmeeldraad” van haar pollen te ontdoen. Ik kan erbij vermelden, dat 4 van de 5 meeldraden achtereenvolgens door het gefotografeerde bijtje werden afgewerkt zonder dat het zich veel aantrok van het op zéér korten afstand gerichte fototoestel, dat met 2 op elkaar passende Proxar-lenzen was uitgerust.

Wijfje van *Ceratina sexmaculata* op bezoek bij *Melastoma malabathricum*.
Tjileungsí, 8.10.1939.

[foto v.d. schr.]

De bestuivingsmeeldraden (zie blz. 170-171) werden met groote onverschilligheid „blauw-blauw” gelaten en na lezing van v. D. PIJL's waarneming kon ik de gedachte niet onderdrukken, dat de natuur voor klaploopers als *Ceratina* (die te klein zijn om het bestuivingsmechanisme aan den gang te brengen) ook nog wat bewaard heeft. Het leegmelken der eetmeeldraden geschiedde geheel als op blz. 172 beschreven werd: *Ceratina* klemt het lichaam in overdwarsche positie om 't onderind van de helmknop heen, en geeft met de kaken en voorste pootparen uiterst snelle kneepjes van onder naar boven over de geheele lengte van de helmknop. Het achterlijf en de achterpootjes trillen mee en 't stuifmeel zet zich tegen de buikzijde en aan de basis der achterpooten vast. Het afwerken van één meeldraad geschiedt vrij snel, maar zoo nu en dan zag ik het diertje halfweg even uitrusten om de pollenwinst met de achterpootjes bijelkaar te vegen. Ook andere, geel-zwarte, *Ceratina*-soorten waren in de *Melastoma*-bloemen bezig, die op dien morgen in groote hoeveelheid tegelijk in vollen bloei stonden. Plaats: bouwland rondom het moerasboschje van Tjitjadas (Tjileungsi-Buitenzorg). M. A. LIEFTINCK.

De Zwartnek haas. — Naar aanleiding van het artikel over de Zwartnek haas in de Octoberaflevering van dit tijdschrift, kan ik als aanvulling van het door den heer ROSELJE opgemerkte, mededeelen, dat op Goenoeng Geulis (naast P. Angin gelegen en eveneens op Pasir Karet) de haas vaak door mij werd waargenomen en wel op hoogten tusschen 1000 en 2500 voet. Opvallend is echter, dat tusschen 2000 en 2500 voet meer hazen door mijn honden werden opgejaagd dan beneden 2000 voet. Op mijn tegenwoordige standplaats (Miramare) is het dier voor de inlanders een onbekende.

Behalve jonge *Hevea*-spruiten, eet de haas ook graag jonge *Centrosema pubescens*. Nu deze groenbemester zoo verbreid is valt dat natuurlijk niet op, maar in de beginjaren werd in de zaadtuintjes van deze plant veel hinder van de hazen ondervonden.

„Miramare”, Garoet.

Jhr F. ALEWIJN.

BOEKBESPREKING

W. Groeneveldt. — Indische vogels in stad en veld, LEOPOLDS Uitg. Mij. N. V., den Haag, 1939, 155 blz., 75 foto's. Prijs f 3,—

De heer GROENEVELDT, Oud-Resident van Benkoelen, heeft het Indische publiek, dat belangstelt in vogels, verrast met de uitgave van een populair boekje waarin een aantal op Java en Sumatra levende vogelsoorten wordt beschreven, geïllustreerd met 75 afbeeldingen naar opgezette exemplaren uit het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden.

Hoewel wij alle waardeering hebben voor de moeite, die de schrijver zich moet hebben getroost om de noodige gegevens bij elkaar te zoeken en de afbeeldingen te vervaardigen, moet het ons toch van het hart, dat de inhoud naast veel goeds op vele punten nogal te wenschen overlaat en storende fouten bevat, zoodat wij VAN BALEN's „Dierenwereld van Insulinde” voorloopig ook voor de vogels van Java en Sumatra nog niet kunnen missen, om van het fraai geïllustreerde werk van KURODA maar te zwijgen.

Hoewel in menig opzicht een bruikbaar boekje, is de tekst op vele plaatsen verwarrend of onjuist. Bij de opsomming der systematische gegevens heerscht geen uniformiteit en bij het noemen van de verwanten eener besproken soort is de schrijver doorgaans verre van volledig.

Het is jammer, dat de schrijver, voor zoover het de vervaardiging der illustraties aangaat, niet de hulp heeft ingeroepen van 's Lands Plantentuin, en meer in het bijzonder van het Zoölogisch Museum te Buitenzorg of van de dierentuinen hier te lande, want de plaatjes, welke den tekst verlichten, zijn over het algemeen slecht en weinig geschikt om een in deze tijden verschijnend vogelboekje te illustreeren. Ook ondergeteekende, die een groot aantal foto's bezit, zoowel van levende als van goed opgezette vogels, had den heer GROENEVELDT zeker kunnen helpen aan betere illustraties.

In zijn inleiding zegt de schrijver, dat hij enkele jaren geleden op iedere denkbare wijze heeft geprobeerd het illustratie-materiaal bijeen te brengen, maar dat het resultaat verrassend droevig was. Uit het bovenstaande blijkt wel, dat deze mededeeling niet geheel juist kan zijn. Het lijkt gewenscht hierop te wijzen teneinde te voorkomen, dat door de woorden van den heer GROENEVELDT de schijn zou worden gewekt, dat men in Indië geen medewerking zou hebben willen verleen en bij de totstandkoming van dit werkje.

Met het oog op het gebrek aan populaire literatuur over de Indische vogels twijfelen wij er niet aan of het boekje van den heer GROENEVELDT zal zijn weg naar het Indische publiek wel vinden, waartoe de lage prijs en het handige formaat het noodige zullen bijdragen.

September 1939

A. HOGERWERF.